

دانشگاه علوم پزشکی خدمات
بهداشتی دامانی استان زنجان

بررسی نگرش پرستاران بیمارستان آیت اله موسوی زنجان به آسیب تک فرزندی

پروا انصاری: کارشناس ارشد روانشناسی بالینی دانشگاه علوم پزشکی استان زنجان
p.ansari1328@gmail.com

نتایج و بحث

جامعه ای که همه آحاد آن تک فرزند باشند قطعاً جامعه ای دلیپذیر نخواهد بود با توجه به عنایت به آیات قرآن کریم و اهل بیت ع در می یابیم که اصل و مبنا بر داشتن فرزند آوری در آیات متعددی اشاره شده است مانند آیاتی مبنی بر درخواست از خداوند متعال برای فرزند داشتن و وجود فرزند به عنوان نعمت الهی و متاع دنیا و زینت زندگی و یا وسیله امتحان و یاری رساننده به پدر و مادر و در روایات اسلامی نیز شاهد تشویق به فرزند آوری و تعدد فرزندان هستیم فرزندان با ناسازگاری اجتماعی و فردگرا و با اختلالات ارتباطی با دیگران نه تنها خود تک فرزندان بلکه جامعه نیز متاثر از بعدهای مختلف از جمله جامعه سالمند و نداشتن نیروی کار و فشار اقتصادی به جامعه و آسیب های رفتاری از جمله مشکلات روحی روانی و ناسازگاری اجتماعی و فردگرایی و مشکل در ارتباطات خویشاوندی و حتی با پدر و مادر خواهد شد. راهکارهای اساسی از جمله تبیین آسیب های تک فرزندی در بین پرستاران با آموزشهای لازم برای دوره های مختلف به عنوان دوره های آموزشی مصوب از طریق وزارتخانه قطعاً موثر خواهد بود. زیرا با توجه به یافته ها قطعاً پس از صحبت با پرستاران یا نسبت به آسیبها کم آگاه و یا آگاه هستند ولی با بهانه های واهی قصد فرزند آوری ندارند و بهانه های مختلف از فرزند آوری امتناع نموده علی رغم آگاهی از مشکلات تک فرزندی باز هم به این معضل دامن می زنند.

منابع

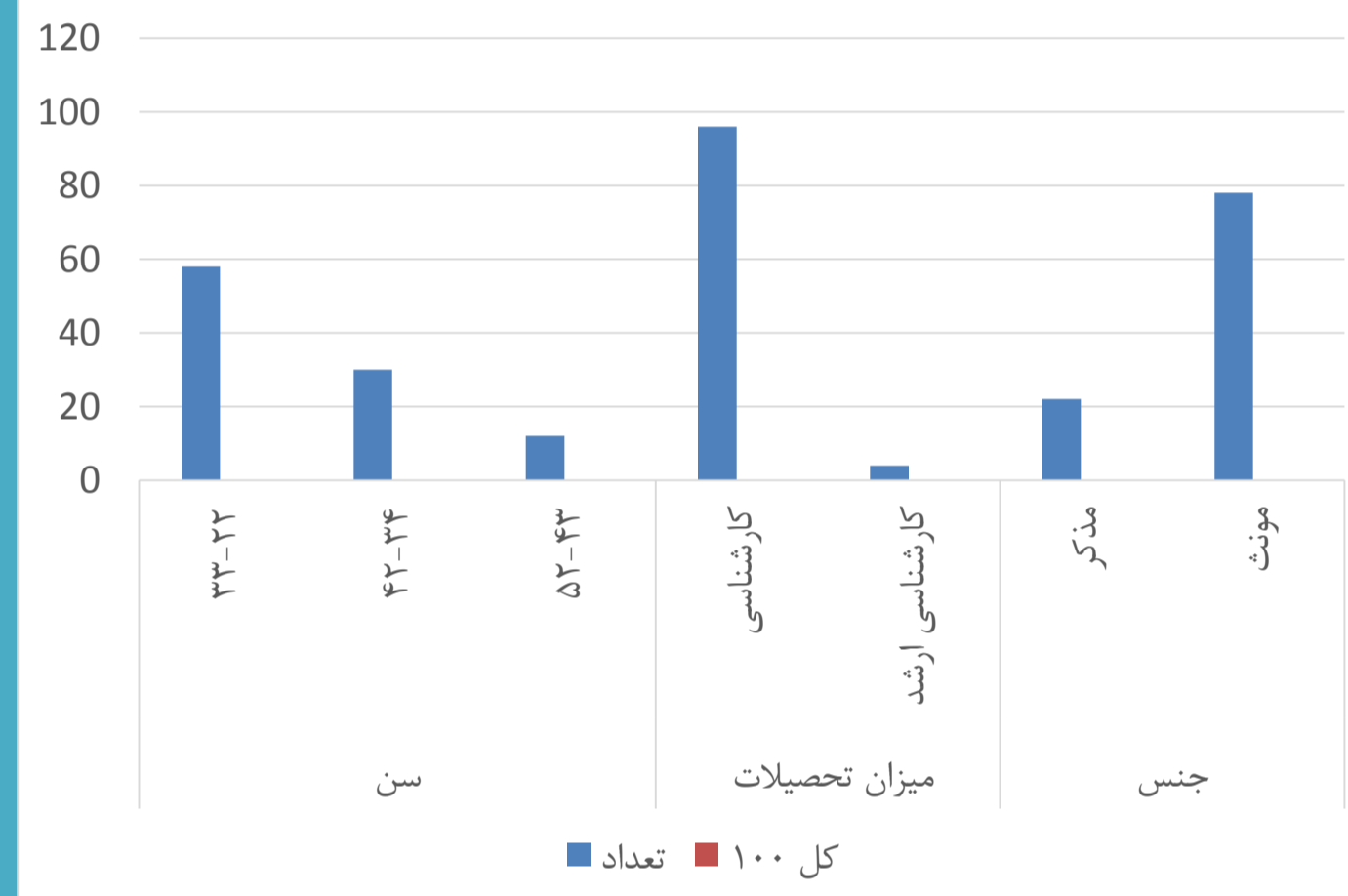
- ۱- فاطمه علیزاده، محمد مهدی کریمی نیا، مجتبی انصاری مقدم: آسیب های تک فرزندی در جامعه (با نگاهی به دستورات اسلامی)
- ۲- ملکوتی نیا ۱۴۳۵ق: آسیب های اخلاقی کاهش جمعیت ص ۷۱
- ۳- بنگرید به "روایت مرنندی از مصوبه "خیلی محرمانه" درباره جمعیت سایت اقتصاد ایران آنلاین در تاریخ ۲۰ آذر ۱۳۹۱ش
- ۴- آینده خانواده ایرانی با کارگزاری نسلی، تقی آزاد دارملکی مجمع تشخیص مصلحت نظام تهران ۱۳۸۹ش ص ۷۹
- ۵- انصاریان، حسین، نظام خانواده در اسلام، قم: ام اییها چاپ ۱۳۸۶ و ۲۴.

اشکال و جداول

جدول دموگرافیک

مشخصات فردی	فراوانی	تعداد
سن	۲۲-۳۳	۵۸
	۳۴-۴۲	۳۰
	۴۳-۵۲	۱۲
میزان تحصیلات	کارشناسی	۹۶
	کارشناسی ارشد	۴
جنس	مذکر	۲۲
	مونث	۷۸

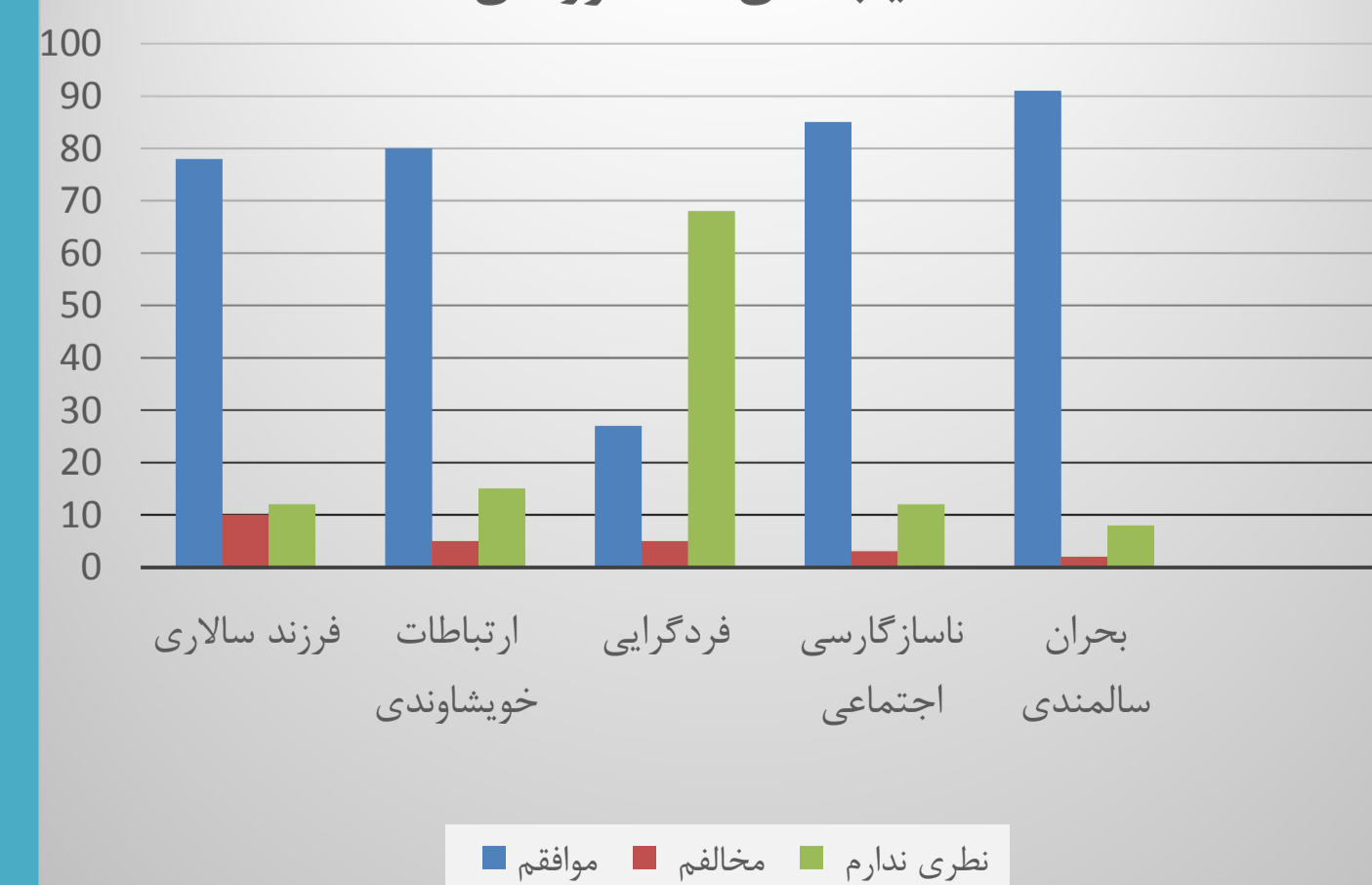
اطلاعات دموگرافیک

۶/۶۸٪ متاهل و ۳/۲۹٪ بومی و ۷/۷۰٪ غیر بومی بودند بین جنسیت و نگرش به آسیب ها با ارتباط معنی دار آماری دیده شد ($P=0.008$) مردان نسبت به زنان نگرش منفی تری نسبت به تک فرزندی داشتند اما بین بومی و غیر بومی ارتباط معنی داری دیده نشد ($P=0.9$)

آسیب های تک فرزندی	موافقم	مخالفم	نظری ندارم
فرزند سالاری	۷۸	۱۰	۱۲
ارتباطات خویشاوندی	۸۰	۵	۱۵
فردگرایی	۲۷	۵	۶۸
ناسازگاری اجتماعی	۸۵	۳	۱۲
بحران سالمندی	۹۱	۲	۸

آسیب های تک فرزندی

مقدمه

خانواده کوچکترین اجتماع انسانی است که در روابط اعضای آن پیوند عاطفی و خوبی نشأت می گیرد. بدون تردید فرزند آوری و پدر و مادر شدن یکی از پر احساس ترین تجربیات هر انسانی است و این تمایل فطری است و برای تداوم نسل و بقا انسان ها ضروری است (۱). تک فرزندی پدیده ای است نوظهور در علم جامعه شناسی، نوعی از خانواده تک هسته ای که از تغییر در سبک زندگی افراد جامعه به وجود می آید والدین تک فرزند، فرزند واحدی را تربیت می کنند و از معایب تک فرزندی غالباً بی اطلاع هستند و در صورت اطلاع نیز با بهانه های واهی به آن دامن می زنند امروزه بنا بر دلایل بسیاری مانند مشکلات اقتصادی و نگرانی از هزینه ها، مشکلات چند فرزندی، ازدواج در سنین بالا، و کافی دانستن یک فرزند و صدها دلایل دیگر تک فرزندی در حال افزایش است. نتایج یافته های پیشرفته در حال توسعه امروزی نشان داده داشتن فرزند زیاد برای والدین مطلوب نیست ولی تعداد کم فرزند نیز آسیب هایی از جمله اختلالات رفتاری کودک به دلیل حمایت های زیاد تأمین شدن بی اندازه، تجربه نکردن شکست، بی مسئولیتی و فرزند سالاری و ناسازگاری اجتماعی و فردگرایی و مشکل در ارتباط با والدین و خویشاوندان و عدم تجربه ارتباط در جامعه و خواهر و برادرها و بحران سالمندی برای والدین و خود تک فرزند حادث می گردد. (۲). هدف اصلی تحقیق بررسی آسیب های تک فرزندی و پیامد های آن در ۵ بعد (فردگرایی- فرزند سالاری- بحران سالمندی- آسیب های ارتباطات خویشاوندی و ناسازگاری اجتماعی) می باشد.

فردگرایی: در نگاه فردگرایانه، زندگی فرد از آن خود اوست، نه برای جامعه و نه برای خشودی دیگران، بنابراین او میتواند آنگونه که می پسندد و می خواهد رفتار کند در این نگاه، عقل، تنها ابزاری برای برآورده شدن خواسته های فردی است و اخلاق و آرمانهای اجتماعی باید خود را با خواسته های افراد همراه کنند (۳).

فرزند سالاری: فرزندان خانواده های کم جمعیت، به فرزند سالاری می رسند و جامعه پذیری متفاوتی را می آموزند زیرا امکانات یک خانواده بر یک فرزند متمرکز می گردد و پدر و مادر بها و حمایت بی دریغی را به جهت نگهداری آنان ارائه می نمایند. هزینه شدن بیشتر امکانات خانواده برای خشودی فرزندان و در نتیجه کاهش بعد نظارتی والدین، از ویژگیهای فرزند سالاری است (۲).

بحران سالمندی: یکی از مسائل چالش برانگیز در خانواده های تک فرزندی تحمل بار نگهداری والدین سالمند و به دوش کشیدن زحمات بیماری آنها از یک سو و هزینه های سنگین درمانی والدین و از سوی دیگر تک فرزندان مجبور می شوند والدین خود را به سالمندان بسپارند و یا دولت هزینه های نگهداری را بر عهده می گیرد و یا تک فرزند بنا بر این والدینی که به آسایش و آرامش خود در زمان پیری می اندیشد باید در سیاست فرزند آوری و فرزند پروری خود تجدید نظر نمایند.

ناسازگاری اجتماعی: خانواده های تک فرزند، به دلیل فرزند سالاری و سیطره ی فرزندی بر فعالیتهای فردی و اجتماعی شدن ناسازگار اخلاقی را تجربه می کنند چون خانواده های پر جمعیت به دلیل محدودیت امکانات، به انواعی از نظم نیازمندند که نتیجه آن کامیابی در کسب فضایل اخلاقی است زیرا در این خانواده ها کودکان می آموزند که هم بردبار و صبور باشند و هم قناعت پیشه نمایند، حقوق دیگران را پاس بدارند و نظارت والدین را ارج نهند در کارهای گروهی همبستگی و همکاری داشته باشند. پس این فرزندان با ورود در اجتماع با رویارویی با ناکامیها و همبستگی اجتماعی و توجه به مصلحتها و ارزشهای گروهی آمادگی بیشتری دارند.

اختلال در ارتباطات خویشاوندی: یکی از عوامل شادابی و نشاط افراد پیوندهای فامیلی است از این جهت صلح و رحمت و تعامل با آنها در آموزه های اسلامی مورد توجه خاص است. ارتباط خویشاوندی به جز والدین در خانواده های تک فرزندی کم تر است و بسیاری از این فرزندان عمو و خاله و خواهر و برادر نداشته و ارتباطات خانوادگی و خویشاوندی را نمی آموزند و بیشتر وقت خود را صرف رسانه می کنند پس بیشتر هویت این فرزندان با آموزه های فضای مجازی پر می شود و آنگونه که مد نظر والدین و خانواده و جامعه اسلامی است بار نمی آیند.

مواد و روش ها

در این مطالعه توصیفی تحلیلی ۱۰۰ نفر از پرستاران بیمارستان آیت اله موسوی زنجان در سال ۱۴۰۱ به روش تصادفی انتخاب شدند. جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه حاوی اطلاعات دموگرافیک (۷ سوال) و اطلاع از آسیب های تک فرزندی (۵ سوال): فرزند سالاری- فردگرایی- ناسازگاری اجتماعی- بحران سالمندی و اختلال در ارتباطات خویشاوندی استفاده شد. داده ها پس از جمع آوری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: میانگین سنی ۶۵/۲۲ سال جدول ۱، از این تعداد ۲/۲۲٪ مونث و ۸/۲۷٪ مذکر